

Định hướng ứng dụng khoa học và công nghệ trong phát triển kinh tế - xã hội TP. Cần Thơ

Nguyễn Thành Duy

Bí thư Đảng ủy xã Liêu Tú, TP. Cần Thơ

“

TP. Cần Thơ (mới) được hình thành trên cơ sở sáp nhập ba đơn vị hành chính là TP. Cần Thơ, tỉnh Sóc Trăng và tỉnh Hậu Giang. Sau khi sắp xếp, TP. Cần Thơ có 103 đơn vị hành chính cấp xã (31 phường và 72 xã). Những ngày đầu triển khai vận hành mô hình chính quyền địa phương hai cấp, xã Liêu Tú (được sáp nhập từ hai xã Liêu Tú và Viên Bình của tỉnh Sóc Trăng cũ) cũng gặp phải một số vướng mắc nhất định trong triển khai các thủ tục hành chính, nhất là lĩnh vực khoa học và công nghệ. Với phương châm “Đoàn kết - Dân chủ - Kỷ cương - Đột phá - Phát triển”, Đảng bộ xã Liêu Tú đề ra mục tiêu phấn đấu đến năm 2030 sẽ là một trong những xã/phường của TP. Cần Thơ phát triển mạnh về sản xuất nông nghiệp hữu cơ, thủy sản ứng dụng công nghệ cao.

”

Bối cảnh và đặc điểm chung

Xã Liêu Tú có diện tích tự nhiên 83,15 km², dân số khoảng 31.370 người với 4.798 hộ, trong đó đồng bào dân tộc Khmer chiếm tới 72% dân số. Đây là khu vực giàu tiềm năng phát triển nông nghiệp, thủy sản và dịch vụ, đặc biệt nhờ vị trí kết nối thuận lợi với các tuyến giao thông trọng điểm của tỉnh và khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Sự thay đổi này không chỉ mở rộng địa giới mà còn mang đến nhiều cơ hội phát triển

kinh tế, văn hóa và xã hội cho xã Liêu Tú nói riêng và các xã/phường khác của TP. Cần Thơ nói chung.

Về sản xuất nông nghiệp, xã Liêu Tú có 5.371 ha đất trồng lúa, 720 ha đất trồng màu và 1.525 ha diện tích nuôi trồng thủy sản, trong đó 1.230 ha nuôi tôm. Hạ tầng xã hội cũng được quan tâm, với hệ thống chợ đạt chuẩn hạng III như chợ Tổng Cánh (991,2 m²), chợ Đại Nôn (441,8 m²), chợ Viên Bình (787,1 m²), v.v. góp phần hình thành mạng lưới tiêu thụ hàng hóa tại chỗ và liên kết vùng.

Ban chấp hành Đảng bộ xã Liêu Tú lần thứ nhất, nhiệm kỳ 2025-2030. Ảnh LT.

Lãnh đạo Đảng ủy, Ủy ban nhân dân xã Liêu Tú tặng quà cho đại biểu là các vị chức sắc, chức việc, người có uy tín trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Ảnh: LT.

Điểm mạnh nổi bật của xã Liêu Tú là hệ thống hạ tầng giao thông đang và sẽ được đầu tư đồng bộ. Tuyến cao tốc CT.34 dài 7,68 km chạy qua địa bàn xã dự kiến hoàn thành vào giữa năm 2026 sẽ giúp kết nối trực tiếp với các trung tâm kinh tế lớn và cảng biển của TP. Cần Thơ và vùng Đồng bằng sông Cửu Long. Bên cạnh đó, các tuyến đường tỉnh như: 934, 934B, 936B và quy hoạch 935C cũng giúp tạo mạng lưới lưu thông thuận tiện, giảm chi phí vận chuyển nông sản và thủy sản. Đặc biệt, đường tỉnh 935C được quy hoạch với lộ giới 60 m, quy mô 2-6 làn xe sẽ trở thành trục giao thương quan trọng giữa xã Vĩnh Châu và xã Đại Ngãi, kết nối với hạ tầng đường giao thông của xã Liêu Tú.

Về sản xuất, xã Liêu Tú có cơ cấu cây trồng - thủy sản đa dạng, phù hợp với đặc thù khí hậu và thổ nhưỡng ven biển. Diện tích nuôi tôm lớn (1.230 ha) cùng kinh nghiệm canh tác truyền thống của người dân đã tạo điều kiện phát triển nghề nuôi tôm công nghệ cao. Đất trồng lúa và màu ổn định cũng là nền tảng để ứng dụng tiến bộ kỹ thuật, áp dụng cơ giới hóa vào sản xuất, giúp giảm phụ thuộc vào lao động thủ công. Ngoài ra, cộng đồng dân cư trên địa bàn xã luôn đoàn kết, tỷ lệ hộ nghèo thấp, cùng sự hiện diện của nhiều cơ sở tôn giáo và văn hóa Khmer là nguồn lực xã hội quan trọng để phát triển du lịch văn hóa - tâm linh gắn với sản phẩm thuộc Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) và dịch vụ nông nghiệp trên địa bàn.

Những vướng mắc và giải pháp tháo gỡ

Mặc dù hạ tầng giao thông được cải thiện, một số tuyến đường huyện và đường xã vẫn còn hạn chế. Tuyến đường huyện 33 và 36 mới được đầu tư một phần, nhiều đoạn đường hẹp, mặt bê tông cốt thép chỉ

2,5-3 m, chưa đáp ứng nhu cầu vận chuyển hàng hóa khối lượng lớn. Đường xã tuy đã có 68,2 km, nhưng chất lượng chưa đồng đều, gây khó khăn trong mùa mưa, đặc biệt cho vận chuyển thủy sản tươi sống. Trong sản xuất, năng suất và chất lượng lúa, tôm chưa ổn định do phụ thuộc nhiều vào thời tiết và biến đổi khí hậu. Nhiều hộ dân vẫn sử dụng phương pháp canh tác truyền thống, thiếu ứng dụng đồng bộ các giải pháp công nghệ hiện đại như: công nghệ sinh học, tự động hóa hay các mô hình tuần hoàn vào sản xuất, dẫn đến năng suất, chất lượng sản phẩm chưa đồng đều, giá trị gia tăng chưa cao. Bên cạnh đó, cơ sở hạ tầng phục vụ sản xuất nông nghiệp và thủy sản chưa được đầu tư đồng bộ, hiện đại, nhất là hệ thống cấp, thoát nước, lưới điện 3 pha cho trại nuôi tôm chưa đến được các khu vực chăn nuôi. Ngoài ra, các hoạt động chế biến và tiêu thụ sản phẩm chủ yếu ở dạng thô, chưa áp dụng công nghệ vào quá trình thu mua, chế biến, dẫn đến giá trị gia tăng thấp. Việc liên kết giữa nông dân - hợp tác xã - doanh nghiệp còn lỏng lẻo, chưa hình thành chuỗi cung ứng khép kín, việc tìm kiếm đầu ra cho các sản phẩm nông nghiệp còn gặp nhiều khó khăn.

Bên cạnh đó, xã Liêu Tú cũng như nhiều xã khác trong vùng đang gặp phải là thiếu nguồn nhân lực, nhất là cán bộ trẻ am hiểu công nghệ. Nhiều lao động trẻ đã di cư đến đô thị làm việc, để lại khoảng trống về lực lượng kế thừa trong sản xuất nông nghiệp, nhất là nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao.

Việc hoàn thành tuyến cao tốc CT.34 và đường tỉnh 935C sẽ mở ra cơ hội lớn cho Liêu Tú kết nối với thị trường tiêu thụ nội địa và xuất khẩu. Xu hướng tiêu dùng nông/thủy sản sạch, truy xuất nguồn gốc đang tăng cao, tạo điều kiện cho xã chuyển đổi sang sản xuất hữu cơ, ứng dụng công nghệ Internet vạn vật (IoT) và trí tuệ nhân tạo (AI) trong giám sát và quản lý sản xuất. Với nguồn vốn từ các chương trình mục tiêu quốc gia, chính sách hỗ trợ chuyển đổi số trong nông nghiệp và các gói đầu tư hạ tầng nông thôn mới nâng cao sẽ giúp xã tiếp cận công nghệ hiện đại. Du lịch văn hóa Khmer kết hợp trải nghiệm nông nghiệp và ẩm thực đặc sản cũng là hướng mở để đa dạng hóa sinh kế cho người dân trên địa bàn xã.

Trong bối cảnh biến đổi khí hậu, xâm nhập mặn, dịch bệnh ở tôm và lúa là thách thức lớn, đe dọa sản lượng và thu nhập của người dân. Bên cạnh đó, giá cả nông sản và thủy sản biến động mạnh theo thị trường

Hội nghị triển khai phong trào “Bình dân học vụ số” trên địa bàn xã Liêu Tú. Ảnh: LT.

thế giới, dễ gây rủi ro cho hộ sản xuất nhỏ. Ngoài ra, cạnh tranh gay gắt từ các vùng nuôi tôm trọng điểm khác trong vùng buộc xã Liêu Tú phải đẩy mạnh ứng dụng thành tựu khoa học và công nghệ nhằm nâng cao chất lượng và giảm giá thành sản phẩm để giữ và mở rộng thị trường. Để tận dụng tối đa điểm mạnh và cơ hội, đồng thời khắc phục điểm yếu và đối phó thách thức, xã Liêu Tú cần triển khai các giải pháp đồng bộ:

Về hạ tầng giao thông, cần đẩy nhanh tiến độ các tuyến đường huyện 33, 36 và nâng cấp toàn bộ đường xã theo tiêu chuẩn chịu tải cao. Cùng với đó là hình thành hệ thống cấp thoát nước chuyên biệt, hiện đại phục vụ vùng nuôi tôm, đảm bảo chủ động nguồn nước sạch và xả thải an toàn.

Về sản xuất nông nghiệp, xã Liêu Tú cần đẩy mạnh áp dụng mô hình nuôi tôm hai giai đoạn; tôm - lúa luân canh; nuôi tôm tuần hoàn khép kín, kết hợp cảm biến IoT giám sát môi trường ao nuôi. Trong trồng trọt, xã Liêu Tú sẽ thúc đẩy cơ giới hóa khâu gieo sạ, thu hoạch, áp dụng giống lúa chất lượng cao chịu mặn và quy trình canh tác hữu cơ. Hợp tác xã và tổ hợp tác phải trở thành trung tâm liên kết sản xuất - tiêu thụ, ký kết hợp đồng bao tiêu với doanh nghiệp chế biến và xuất khẩu. Đồng thời, xây dựng thương hiệu gắn với chỉ dẫn địa lý cho sản phẩm tôm, lúa đặc sản “Liêu Tú” nhằm gia tăng khả năng cạnh tranh trên thị trường. Đặc biệt, xã sẽ ưu tiên xây dựng cơ sở dữ liệu hộ sản xuất, truy xuất nguồn gốc nông sản qua mã QR, hỗ trợ hợp tác xã áp dụng quy trình sản xuất VietGAP/ GlobalGAP phục vụ nhu cầu tiêu dùng trong nước, hướng tới xuất khẩu.

Hội nghị tập huấn kỹ năng ứng dụng công nghệ, chuyển đổi số trên địa bàn xã Liêu Tú năm 2025. Ảnh: LT.

Về lĩnh vực hành chính công, xã cần đẩy mạnh triển khai dịch vụ công trực tuyến, chữ ký số cá nhân/ tổ chức, một cửa số hóa hồ sơ; thường xuyên tổ chức các lớp kỹ năng số cho nông dân, phụ nữ, thanh thiếu niên. Đồng thời, khuyến khích doanh nghiệp đầu tư đổi mới công nghệ, chuyển đổi số, tham gia chuỗi cung ứng, bán hàng qua sàn thương mại điện tử, thanh toán không dùng tiền mặt, v.v.

Về nguồn nhân lực, xã cần đẩy mạnh công tác đào tạo nghề và kỹ năng quản lý trang trại công nghệ cao cho thanh niên, khuyến khích khởi nghiệp trong lĩnh vực chế biến, dịch vụ hậu cần thủy sản và du lịch nông nghiệp.

Về xã hội, xã cần đẩy mạnh ứng dụng công nghệ, nhất là công nghệ thông tin, số hóa vào công tác bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa Khmer để thu hút khách du lịch, tạo thêm nguồn thu và việc làm.

*
* *

Liêu Tú đang đứng trước giai đoạn chuyển mình mạnh mẽ nhờ hạ tầng giao thông chiến lược, tiềm năng sản xuất nông nghiệp - thủy sản phong phú và bản sắc văn hóa đặc trưng. Tuy nhiên, để biến tiềm năng thành hiện thực, Liêu Tú cần một chiến lược phát triển bền vững dựa trên nền tảng công nghệ hiện đại, liên kết chuỗi giá trị và thích ứng với biến đổi khí hậu. Nếu thực hiện hiệu quả, Liêu Tú không chỉ trở thành trung tâm sản xuất tôm và lúa chất lượng cao của TP. Cần Thơ, mà còn là điểm đến hấp dẫn của du lịch văn hóa - nông nghiệp trong khu vực.